

TOPLUMSAL DAYANIŞMA, ÜLFET VE KARDEŞLİK

GİRİŞ

Bizleri bir Kurban bayramına ulaştıran, birlik beraberlik içerisinde bayramı ihya etmeyi lütfeden Rabbimize sonsuz hamd olsun. Bizlere rehber, âlemlere rahmet olarak gönderilen, ruzi mahşerde şefaatçimiz, kurtarıcımız, Efendimiz, Hz. Muhammed Mustafa'ya (s.a.s.), Onun âl ve ashabına ve tabi' olanlara salat ve selam olsun.

İslam dini, toplumsal yönü olan bir dindir. İbadetlerden bazıları bireysel eda edilirken bazıları da cemaatle eda edilir. Bazı ibadetler cemaatle yapıldığında daha çok sevaptır. Namaz cemaatle eda edildiğinde 25 veya 27 derece daha faziletlidir. Haftalık Cuma namazının, yılda iki kez bayram namazlarının cemaatle eda edilme şartı vardır. Kişinin kazancından sadaka ve zekât vererek başkalarını gözetmesi; oruç tuttuğunda akşam iftarda dost, akrabalarla bir araya gelmesi; haccın dünyanın dört bir yanından gelen Müslümanlarla eda edilmesi bu manada anlamlıdır. Akraba ziyareti, hasta ziyareti, komşuluk ilişkileri, selamlaşma vb. ameller incelendiğinde İslam dininin toplumsal ve sosyal yönünün ne kadar kuvvetli olduğu görülecektir.

DAYANIŞMA

Topum içerisinde insanların birbirlerine yardım etmeleri ve dayanışma içerisinde olmaları kaçınılmazdır. İnsanlar bir birinin desteğine muhtaçtır. Şairin dediği gibi:

Zen merde, civan pîre, kemân tîre muhtaç,
Ebnây-ı beşer, hâsılı birbirine muhtaç

**Kadın erkeğe, genç ihtiyara, yay oka muhtaç
Kısacası insanlar birbirine muhtaç**

Yardımlaşma ve dayanışma da ölçü iyilik, hayır ve takvadır. Günah, haram, Allah'ın yasaklarında ve düşmanlıkta ise yardımlaşma yasaklanmıştır. Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ

“İyilik ve takvâ hususunda yardımlaşın, günah ve haksızlık yolunda yardımlaşmayın.” (Maide, 5/2) Ayet-i kerimede iyilik, erdemlilik, ihsan etmek, itaat etmek, doğruluk gibi anlamlara gelen “birr”; dinin emir ve tavsiyelerine uyma, haram ve günahlardan kaçınma hususunda gösterilen titizlik anlamında takva hususunda yardımlaşılması buyrulmaktadır. Bir diğer ayet-i kerimede:

وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ بِإِذْنِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ

“Onlardan Allah'ın izniyle hayırlarda öne geçenler vardır. İşte bu büyük lütuftur.” (Fatır, 35/32) buyrulmuştur. Allah'ın rızasını kazanmak, rahmetine ulaşmak için çalışan kullara; iyi amellerde, hayırda yarışan ve önde gidenlere ne mutlu!

Ashab-ı kiram kendi arasında yarışarlardı. Hz. Ömer (r.a.), Allah Resûlü (s.a.s.) bize sadaka vermemizi emretti. Bu durum bende mal bulunan bir zamana rastladı. Kendi kendime “Eğer geçeceksem bu gün Ebû Bekir'i geçerim.” dedim ve malımın yarısını getirdim. Resulullah (s.a.s.) “Ailene geride ne bıraktın?” buyurdu. Bunun kadarını bıraktım, dedim. Hz. Ebû Bekir (r.a.) malının hepsiyle gelmişti. Allah Resulü (s.a.s.) ona da “Ailene geride ne bıraktın?” buyurdu. Hz. Ebu Bekir (r.a.), “Onlara Allah ve Resulünü bıraktım.” dedi. Bunun üzerine Hz. Ömer (r.a.), “Vallahi asla onu geçemem”, demiştir. (Ebû Dâvûd, Zekât, 40; Tirmizî, Menâkıb, 16)

DAYANIŞMA RUHU VE İNFAK

Kur'an'ın en çok üzerinde durduğu ve Hz. Peygamber'in (s.a.s.) yaşantısıyla örnek olduğu meselelerden bir tanesi infaktır. “Allah için harcama” şeklinde çevrilen infak, Allah'ın hoşnutluğunu elde etme amacıyla kişinin kendi servetinden harcama yapması, muhtaçlara aynî ve nakdî yardımda bulunması demektir. Bu bakımdan infak, farz olan zekâtı ve gönüllü olarak yapılan her çeşit hayrı içermektedir. Zengin bir Müslüman malından verdiği zekâtla, yaptığı her türlü hayır ve hasenatla toplumdaki dayanışma ruhuna destek olacaktır.

İslâmî telakkiye göre insanın sahip olduğu servetin asıl sahibi Allah'tır. O'nun emanet olarak verdiği bu servetten başkalarına infakta bulunmak gerekir. (Mustafa ÇAĞRICI, İnfak, DİA, XXII, 289-290) Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

وَأَتَوْهُمْ مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي آتَيْكُمْ

“Allah'ın size verdiği maldan da onlara verin.” (Nur, 24/33) Ayet-i kerimede “Allah'ın size verdiği maldan” ibaresinden malı, mülkü verenin Allah (c.c.) olduğu anlaşılmaktadır. Yunus Emre ne güzel söylüyor:

Mal sahibi mülk sahibi,
Hani bunun ilk sahibi,
Mal da yalan mülk de yalan,
Var gel biraz da sen oyalan

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ
وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ

“Ey iman edenler! Alım satım, dostluk ve aracılığın olmadığı bir gün gelip çatmadan Allah'ın size verdiklerinden O'nun için harcama yapın. Kâfirler zalimlerin ta kendileridir.” (Bakara, 2/254)

İnsanlar dünyada bir şeye ihtiyaç duyduklarında ya bunu satın alırlar ya dostlarından karşılıksız temin ederler ya da bir yabancından –araya bir dostu veya tanıdığı koyarak– elde ederler. Âhirette bu üç imkândan hiçbirisi mevcut değildir. Orada kulun muhtaç olduğu geçer akçe dünya hayatında yaptığı hayırlardır, Allah rızâsı için yapılan harcamalardır, âhirette biçmek için dünya tarlasına ekilen tohumlardır. (Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri, I, 397)

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

هَلْ تُنْصَرُونَ وَ تَرْزُقُونَ إِلَّا بِضَعْفَانِكُمْ

“Size ancak zayıflarınız sebebiyle yardım ediliyor ve rızık veriliyor değil mi?” (Buhari, Cihad, 76)

Bayramlar, aynı zamanda dayanışma ve yardımlaşma içerisinde müminlerin birbirlerine kenetlendikleri günlerdir. Nitekim bir bayram namazından sonra Hz. Peygamber (s.a.s.), Hz. Bilâl (r.a.) ile birlikte hanımların yanına giderek onlara, “Ey hanımlar topluluğu! Sadaka verin, zira sadaka sizin için daha hayırlıdır!” buyurmuş, yoksullar için onlardan yardım talep etmişti. Resûlullah'ın (s.a.s.) bu çağrısına kadınlar yüzüklerini, küpelerini ve çeşitli ziynet eşyalarını bağışlamak suretiyle cevap vermişlerdi. (Müslim, Îdeyn, 2; Hadislerle İslâm, 7/ 510)

KARDEŞLİK

Bayramlar, birlikte yeme içme, ikramda bulunma ve kardeşliğimizi pekiştirme günleridir. Kardeşlik duygusu insanlar arasında birlik, beraberlik ve kaynaşma sağlanmasının, toplumsal dirlik ve düzenliğin ana unsurudur. İnsanlar, kardeş hissettiklerine karşı sevgi ve saygı besler, onlarla paylaşma

ve dayanışma içine girer, onlarla barış ve huzur içerisinde yaşarlar. (Cafer Sadık Yaran, Ahlaki Erdemler, 155).

Kardeşlik olgusu genelde üç başlık altında değerlendirilmektedir:

1. Kan kardeşliği,
2. Din kardeşliği
3. İnsanlık kardeşliği

İslam nazarında bunların en önemlisi din kardeşliğidir. İslam, din kardeşliğini merkeze alırken, kan bağı açısından oluşan kardeşliğe de sıra-ı rahim açısından büyük önem vermektedir. Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

“Müminler ancak kardeşirler, öyleyse iki kardeşinizin arasını düzeltin, Allah’a itaatsizlikten sakının ki rahmetine mazhar olasınız.” (Hucurat, 49/10)

Yeryüzünün neresinde yaşıyor olursa olsun, hangi dili konuşuyor olursa olsun, hangi kavme mensup olursa olsun veya hangi renge sahip olursa olsun bütün müminler kelimenin tam anlamıyla birbirlerinin kardeşleridir.

İslam kaynaklarında Hz. Peygamber (s.a.s.) biri hicretten önce Mekke, diğeri hicretten sonra Medine’de ashabı birbirine kardeş yapmıştır. Mekke’de azatlı köleler ile Kureyşli Müslümanları kardeş yapmıştır. Zeyd b. Harise ile Hz. Hamza’yı, Ebu Huzeyfe’nin azadlısı Salim ile Ebu Ubeyde b. Cerrah’ı, Bilal-i Habeşi ile Ubeyde b. Haris’i Efendimiz (s.a.s.) kardeş kılmıştır. Böylece zayıf Müslümanlar ile kuvvetli Müslümanlar birbirine maddi manevi destek olmuşlardır. (İbrahim Sarıçam, Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı, s.140-141)

Hz. Peygamber (s.a.s.) Mekke’de bunalmış, daralmıştı. Müşrikler baskılarını iyice artırmış, Taif’te taşlanmış, hatta suikast ile öldürme planı yapılmıştı. Medine’ye hicret yeni bir vatana kavuşmaktı. Yesrib’i Medine yapmak kolay olmamıştı. Muhacir Mekke’de malını, mülkünü bırakıp, Allah ve Resulü aşkına hicret etmişti.

Medine’ye hicret edileli beş ay olmuştu ki, Allah Resulü (s.a.s.) Ensar ile muhaciri büyük bir toplantıda bir araya getirdi. Maddi imkânı iyi olan her bir Ensar’ın bir muhaciri kendisine kardeş yapıp, evini, kazancını paylaşmasını, kendisine mirasçı olmasını istedi. Böylece 186 muhacir ailesi, Ensar ailesinin yanına yerleşti. İlerleyen zamanlarda Peygamber Efendimiz (s.a.s.) askeri sefer düzenleyeceğinde bu iki kardeşten birini alıyor, diğeri evin geçimi ve korunması görevini üstlenmek üzere geride kalıyordu. Bazı sahabiler de bahçe işleri olduğu zaman nöbetleşe Allah Resulünün (s.a.s.) sohbetine katılıyorlardı. Bir gün biri bahçede çalışıyor, ertesi gün diğeri çalışıyordu. Hz. Ömer (r.a.) de böyle yapıyordu.

Ensar, dini için her şeyini bırakıp gelen, hicret eden Mekkeli kardeşlerine evini açmış, aşını paylaşmıştı. Muhacirlere ev yapmaları için bahçelerini bağışlamıştı. Bekâr olan Sad b. Hayseme evini kendisi gibi bekâr olan muhacir kardeşine açmıştı. (Muhammed Hamidullah, İslam Peygamberi, I/180-182)

Medine’de kardeş iki kabile olan Evs ve Hazrec, İslam’dan önce neredeyse tarih sahnesinden silinecek derecede korkunç savaşlar yapmışlardı. Bunların en şiddetlisi de hicretten beş yıl önce olan Buas savaşıdır. Bu savaşta Evs galip gelmişti. Medine, İslam’dan önce bu derece kardeş savaşının yaşandığı bir şehir iken İslam ile çok büyük değişime sahne olmuştu. Bu değişim Kur’an- ı Kerim’de şöyle anlatılmıştır:

وَاَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا

“Hep birlikte Allah’ın ipine sımsıkı yapışın; bölünüp parçalanmayın. Allah’ın size olan nimetini hatırlayınız. Hani siz birbirine düşman idiniz de Allah gönüllerinizi birleştirdi ve O’nun nimeti sayesinde kardeş oldunuz. Siz bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi Allah kurtarmıştı...” (Ali İmran, 3/103)

Ateş çukurunun tam kenarında iken birbirini öldürmekte yarışan Evs ve Hazrec daha sonra Müslüman olmakta, muhacire Ensar olmakta yarışmıştır. Vatanını, yurdunu, evini terk etmek, muhacir olmak zor; muhacire Ensar olmak, evine, kazancına ortak etmek ise büyük bir fedakârlıktı. Her ikisi de Kur’an da şu ayetlerle övülmüştür:

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ أَوْوا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ

“İman edip de hicret edenler, malları ve canlarıyla Allah yolunda cihad edenler ve onları bağrılarına basıp yardım edenler birbirlerinin yâr ve yakınlarıdır...” (Enfal, 8/72) Bir diğer ayette Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ

“Onlardan (muhacirlerden) önce o yurda (Medine'ye) yerleşmiş ve imanı da gönüllerine yerleştirmiş olanlar, hicret edenleri severler. Onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık duymazlar. Kendileri son derece ihtiyaç içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler.” (Haşr, 59/9)

Benzer fedakârlığı Allah Resulünde de (s.a.s.) görebiliyoruz. Sehl b. Sa’d anlatıyor: Bir kadın elinde kenarları dokunmuş bürde türünden bir kumaşla gelerek, “**Ya Resulallah, bunu giymeniz için kendi elimle dokudum.**” dedi. Böyle bir kumaşa ihtiyacı olan Resulullah (s.a.s.) kumaşı aldı ve izar şeklinde giyinerek (belden aşağısına sararak) yanımıza geldi. Fakat orada bulunanlardan biri kumaşa dokunarak “**Ya Resulallah, bunu bana giydir,**” dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.s.) tamam, buyurdu ve Allah’ın dilediği kadar bir süre o mecliste kaldıktan sonra evine döndü. Sonra kumaşı katlayarak ona gönderdi. (Buhari, Libas, 18)

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

تَرَى الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ كَمَثَلِ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى عُضْوًا تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى

“Birbirlerini sevmekte, birbirlerine acımakta ve birbirlerine şefkat hususunda müminleri âdeta tek bir vücut (beden) gibi görürsün. Mümin bir uzvundan şikâyet ederse, vücudun diğer uzuvları da uykusuzluk ve ateşle ona iştirak ederler.” (Müslim, Birr, 66)

Vücudun her bir uzvu nasıl değerli ve vazgeçilmezse; İslam toplumu içerisinde yaşayan her birey aynı değerdedir. Hadiste Müslüman toplum, bir vücuda benzetilmektedir. Vücudun işlevi, hareketi, sağlıklı yaşamı tüm organların uyum içerisinde çalışmasına bağlıdır. Vücuttaki herhangi bir rahatsızlık tüm vücudu nasıl etkilerse, İslam ümmeti ve toplumu da böyledir. Toplumun her bir bireyi değerlidir. Fertler bir araya geldiğinde birliği ve dayanışmayı oluşturur. Toplum bireylerin bir araya gelmesiyle, dayanışmasıyla anlam kazanır ve güçlenir. Bir araba düşünelim, tekerlek, direksiyon,

motor vb. parçaları tek tek ayrılrsa arabanın bir işlevi ve anlamı olmaz. O parçalar birleştiğinde araba meydana gelir.

Mehmet Akif ne güzel ifade etmiştir:

Girmeden tefrika bir millete; düşman giremez.

Toplu vurdukça sineler; onu top sindiremez.

‘Sen-ben’ desin efrad, aradan vahdeti kaldır,

Milletler için işte kıyamet o zamandır.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

إِنَّ الْمُؤْمِنَ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا

“Müminin mümine göre konumu, parçaları (bölümleri) birbirini destekleyen bir tek bina gibidir.” (Buhârî, Salât, 88) Bu hadisi şerifte ise Allah Resulü (s.a.s.) inananları bir binaya benzetiyor. Bina, tuğlaların yan yana ve üst üste dizilmesi ile oluşur. Tuğlaları birleştiren harçtır. Her bir mümin tuğla, İslam toplumu ise bina, kardeşlik tuğlaları birleştiren harçtır.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) insanlara değer verirdi. Allâh Resûlü (s.a.s.) biriyle tokalaştığında, o şahıs elini bırakmadıkça bırakmazdı. Karşısındaki yüzünü çevirmeden o yüzünü çevirmezdi. (İbn Mâce, Edeb, 21) İnsanların renklerine, tenlerine bakmaz; zengin, fakir, efendi, köle, yerli-yabancı ayrımı yapmazdı. Uzun zaman Peygamber Efendimizin (s.a.s.) yakın dostu olan Bilal-i Habeşi (r.a.) siyahi, Selman-ı Farisi (r.a.) İranlı idi. Kur’an’da Yüce Rabbimiz Efendimiz’ in (s.a.s.) bu ahlakını şöyle övmektedir:

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ

“Sen onlara sırf Allah’ın lütfu sayesinde yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı kalpli olsaydın, hiç şüphesiz etrafından dağılır giderlerdi...” (Ali İmran, 3/159) Kaba ve katı kalpli bir kimse -başka bazı erdemlere sahip olsa da- muhataplarında nefret uyandırır; insanlar böyle bir kimseyi dinlemek istemezler veya onun arkadaşlığına katlanamazlar. İslâm gibi evrensel bir mesaj getiren, âlemlere rahmet olarak gönderilmiş olan ve yüce bir ahlâk üzere bulunduğu bildirilen bir Peygamber’in bu kötü vasıfları taşıması düşünülemez.

Bu ayet Hz. Peygamber’in (s.a.s.) büyüklüğünü, yüksek ahlâkını ve yüreğinin katı olmadığını, aksine şefkat ve merhametle dolu olduğunu gösterir. O, Allah’ın kendisine lütfettiği bu özellikleri sayesinde arkadaşlarına, özellikle Uhud Savaşı’nda emrine muhalefet ederek İslâm ordusunun yenilmesine sebep olanlara ve Müslümanları imha edilme tehlikesiyle karşı karşıya getirmiş bulunanlara merhametle muamele etmiştir. Eğer onlara karşı katı davransaydı ve onları sert bir şekilde cezalandırırsaydı, çevresindekiler dağılıp giderlerdi. Hz. Peygamber’in (s.a.s.) sahâbeye karşı yumuşak ve merhametli davranması sahâbe üzerinde büyük bir etki göstermiştir. Nitekim Uhud Savaşı’ndaki hataları affedilen sahâbîler bir daha böyle bir hata yapmamaya gayret göstermiş ve girdiği bütün savaşlarda Hz. Peygamber’in (s.a.s.) ve komutanlarının emirlerine titizlikle uyarak zaferler kazanmışlardır. Hz. Peygamber’in (s.a.s.) Müslümanlara karşı bu şekilde merhametli davranması neticesinde birçok kimsenin Müslüman olduğu da rivayet edilmiştir. (Kur'an Yolu Tefsiri, I/700-703)

Bir defasında Ebu Zer Gıfari (r.a.), Bilali Habeşi (r.a.) ile tartışmış ve Ebu Zer (r.a.), Bilali Habeşi’ye (r.a.) **“Siyah kadının oğlu”** diye hitap etmiş ve Hz. Bilal (r.a.) buna çok üzülmüştü. Durumdan haberdar olan Hz. Peygamber (s.a.s.), **“Ebu Zer, sen onu annesinden dolayı mı ayıplıyorsun? Sende hala cahiliye adetleri görüyorum.”** (Buhari, İman, 22) diyerek uyarmıştı. Ebu Zer (r.a.) yanağını yere koyup, **“Bilal ayağıyla yanağıma basmadıkça yanağımı yerden kaldırmayacağım.”** (Tecridi Sarih Tercümesi ve Şerhi, I/42) diyerek özrünü beyan etmişti.

Allah Resulü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

اَلْمُؤْمِنُ مَالِفٌ وَلَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يَالِفُ وَلَا يُؤْلَفُ

“Müslüman, uzlaşmacıdır. Başkasıyla iyi geçinmeyen, kendisiyle de iyi geçinilemeyen kimsede hayır yoktur.” (Ahmed b. Hanbel, 37/492) Mümin, sert, kaba, katı kalpli, insanları inciten, zarar veren kimse değildir. Bilakis, cana yakındır. İlişkilerinde samimi ve içtendir.

Şair ne güzel ifade etmiştir:

**Cihân bağında ey âkil budur makbûl-i ins ü cin,
Ne sen bir kimseden incin ne kimse senden incinsin**

Kardeşlik bağlarını bozan hususlardan sakınılmalıdır. Haset, gıybet, iftira, kötü söz, hakaret, alay etme, aldatma kardeşliğimizi zedeler. Ebû Hüreyre (r.a.) anlatıyor: **“Resûlullah (s.a.s.) buyurdular ki:**

إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ وَلَا تَحَسَّسُوا، وَلَا تَجَسَّسُوا، وَلَا تَنَافَسُوا، وَلَا تَحَاسَدُوا، وَلَا تَبَاغَضُوا، وَلَا تَدَابَرُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا

Sakin zanna yer vermeyin. Zira zan, sözlerin en yalanıdır. Tecessüs etmeyin, rekabet etmeyin, hasetleşmeyin, birbirinize buğz etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin, ey Allah'ın kulları kardeş olun.” (Müslim, Birr, 9)

Birbirini Allah için sevenler ise hadis-i kutside şöyle müjdelenmiştir;

إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَيْنَ الْمُتَحَابُّونَ بِجَلَالِي الْيَوْمِ أَظْلَهُمْ فِي ظِلِّي يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلِّي

“Benim rızam için birbirini sevenler nerede! Sığınacak hiçbir gölgenin bulunmadığı bugün, ben onları arşımın gölgesinde ferahlatacağım.” (Müslim, Birr, 37)

Yunus Emre'nin ifadesiyle;

**Ben gelmedim dava için,
Benim işim sevi için,
Dost'un evi gönüllerdendir,
Gönüller yapmaya geldim**

SONUÇ

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

“De ki: "Benim namazım, (her türlü) ibadetim, hayatım ve ölümüm, hepsi âlemlerin rabbi olan Allah içindir.” (Enam, 6/162) Farz ve nafile namazlarım, diğer bütün ibadetlerim, Allah'ın rızasına bağlı olarak kestiğim kurbanlarım, haccım, salih amellerle geçirmeye çalıştığım hayatım, iman-ı kâmil ile nihayet bulmasını istediğim ömrüm, ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir. Hepsi O'nun rızasına yöneliktir. İbadetlerimizi Allah rızası için yaparken, insanlarla ilişkilerimize dikkat etmeliyiz. Peygamber Efendimiz de (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

مَنْ نَفَسَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَنْ سَتَرَ عَلَى مُسْلِمٍ سَتَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ

“Kim bir Müslüman'ın dünya sıkıntılarından bir sıkıntıyı giderirse, Allah da onun kıyamet günündeki sıkıntılarından birini giderir. Kim darda kalan bir kimsenin işini kolaylaştırırsa, Allah da dünya ve âhirette onun işlerini kolaylaştırır. Kim bir Müslüman'ın ayıbını örterse, Allah da

dünya ve âhirette onun ayıplarını örter. Kul, kardeşinin yardımında olduğu sürece, Allah da onun yardımcısı olur.” (Ebû Dâvûd, Edeb, 60)

Geçici olan şu dünya hayatında her vesile ile Rabbimizin rızasını aramaya gayret edelim. Kurban bayramını idrak ettiğimiz bu Cuma gününde akraba ve dostlarımızı ziyaret edelim. Gönül almaya, gönül yapmaya gayret edelim. Kestiğimiz kurbanların etlerinden ihtiyaç sahiplerine, komşularımıza, akrabalarımıza ikram edelim.

Rabbim kestiğimiz kurbanlarımızı kabul eylesin. Kurban bayramımızı birliğimizin, kardeşliğimizin, huzur ve afiyetimizin devamına; mazlum ve masum coğrafyaların kurtuluşuna vesile eylesin.